

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ДЗ "ДНІПРОПЕТРОВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ МІНІСТЕРСТВА
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ"

Кафедра мовної підготовки

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ**

матеріали міжвузівської науково-практичної конференції

Дніпро
2018

Редакційна колегія:

д. філол. н., проф. **Т.В. Філат** (відп. ред.)

к. філол. н., викл. **М.С. Киричок**

к. філол. н., ст. викл. **Н.О. Слюсар**

к. філол. н., ст. викл. **К.Ю. Перинець**

к. філол. н., ст. викл. **Н.О. Москаленко**

к. філол. н., ст. викл. **Н.В. Кузнецова**

к. філол. н., викл. **І.С. Лощінова**

викладач **К.О. Саржинська**

Актуальні проблеми навчання іноземних студентів. Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції. – Дніпро, 2018. – 180 с.

Збірник містить матеріали міжвузівської науково-практичної конференції. Розглядаються актуальні проблеми навчання іноземних студентів, а також питання методики викладання російської, латинської та іноземних мов у вищій школі.

Для спеціалістів-філологів, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, студентів-філологів.

Усі матеріали друкуються в авторській редакції.

ЧОМУ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЗНАВЧІ ЗНАННЯ НЕОБХІДНІ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ?

Швидкій та продуктивній культурно-мовній адаптації іноземця в незнайомій країні багато в чому сприяють країнознавчі знання, отримані зі спеціального розділу "Лінгвокраїнознавство". Лінгвокраїнознавство як окремий напрям мовознавства сформувалось у 90-ті роки ХХ століття. Теоретичною та практичною платформою цього підходу при викладанні російської мови як іноземної стали праці Є. Верещагіна, В. Костомарова, Є. Пассова, Л. Крючкової та ін. Включення лінгвокраїнознавчих аспектів у курс викладання української мови як іноземної спирається на роботи А. Бронської, Ю. Галки, І. Кметь, Б. Сокіла тощо.

Подібні дослідження підтверджують, що лінгвокраїнознавство базується на своєрідній синергії мови і культури, коли "мова виступає як засіб пізнання національної культури, <...> а національна культура розглядається як неодмінна умова адекватного, повного оволодіння <...> мовою" [2, с. 62]. Закономірно, що сам предмет і об'єкт лінгвокраїнознавства може розглядатися крізь лінгвістичну, лінгводидактичну, соціолінгвістичну, культурологічну, етнопсихологічну призму, акцентуючи увагу на складності та багатогранності досліджуваного феномену. На наш погляд, саме лінгвокраїнознавча інформація, залучаючи культурологічні, географічні, економічні, соціально-політичні, історичні знання, відображає національно-культурну специфіку мови, що вивчається іноземцем.

Одним із найбільш складних аспектів лінгвокраїнознавства є знайомство з безеквівалентною лексикою, що включає історизми, фольклорні словосполучення, неологізми тощо. Невичерпним джерелом безеквівалентної

лексики служать назви топонімічних об'єктів, що вимагають ономастичних коментарів.

Одним із розділів "Лінгвокраїнознавства" для іноземців, що навчаються на території України, зокрема в Дніпрі, є знайомство з назвами конкретних топонімів (ойконімів, гідронімів, урбанонімів тощо). Включення основних назв урбанонімів, гідронімів або оронімів має відбуватися на початковому етапі навчання. Подібна методична стратегія дозволить студентам засвоїти не тільки необхідну групу еквівалентних лексичних одиниць (*країна, місто, вулиця, річка* тощо), але й певний словник безеквівалентної лексики, необхідний іноземцю для успішної просторової адаптації. Потрібно пам'ятати про критерії відбору таких текстів: "автентичність (продукується в середовищі, мова якого вивчається); країнознавчу насиченість (обсяг лінгвокраїнознавчих відомостей у тексті); актуальність (сучасне та актуальне для студента інформативне наповнення); типовість (систематичне відтворення в типових комунікативних ситуаціях)" [1].

Досвід показує, що такий алгоритм репрезентації топонімів сприяє більш швидкому засвоєнню нових назв, а також посилює інтерес до назв інших міських об'єктів. Як приклад, можна навести невеликі фрагменти текстів, лексика в яких розташована за концентричним принципом: *1. Це місто. Ось проспект. Тут знаходиться музей, університет, академія, лікарня, театр, банк, гуртожиток і вокзал. 2. Це місто Дніпро. Ось проспект Дмитра Яворницького. Тут знаходиться Історичний музей імені Дмитра Яворницького, Дніпровський національний університет, Дніпропетровська медична академія, Дніпропетровська лікарня імені Мечникова, Театр опери і балету, банк "Приватбанк", студентський гуртожиток і залізничний вокзал.*

Відпрацювання подібних текстів на початковому етапі навчання української чи російської мови як іноземної сприяє поступовому запам'ятовуванню як еквівалентної, так і безеквівалентної лексики, необхідної іноземцю в умовах перебування в незнайомому місті. Крім того, такий матеріал є яскравим зразком словотворення: *історія – історичний, нація – національний,*

медицина – медичний, студент – студентський, дорога – дорожній тощо. Важливою умовою роботи над даною лексикою є залучення демонстраційних матеріалів – карт міста, фотографій, міських листівок, що полегшують процес запам'ятовування.

Значна частина урбанонімів має чітко виражене історичне підґрунтя чи соціальне значення, тому на просунутому етапі навчання курс "Лінгвокраїнознавство" необхідно поглибити більш містким текстовим матеріалом, що репрезентує конкретні географічні, історичні та культурологічні факти. До такої роботи "підключаються" адаптовані тексти з художньої літератури чи перегляд навчальних відеофільмів.

Демонстрація подібних текстів і завдань полегшує запам'ятовування та відпрацювання граматичного матеріалу, урізноманітнює та поживляє навчальний процес. Таким чином, лінгвокраїнознавчі знання сприяють більш швидкій адаптації іноземця в інокультурному оточенні та вдосконаленню навичок комунікації.

Література

1. Галка Ю.М. Викладання української мови як іноземної у лінгвокраїнознавчому аспекті [Електронний ресурс] / Ю.М. Галка // Національний технічний університет України "КПІ". – Режим доступу: <http://kmp.fl.kpi.ua/uk/node/45>

2. Крючкова Л.С. Практическая методика обучения русскому языку как иностранному : учеб. пособие / Л.С. Крючкова, Н.В. Мощинская. – 2-е изд. – М.: Флинта: Наука, 2011. – 480 с.